

Witte nog

MEESTERS, NONNEN, JUFFEN EN DE KINDEREN IN LEENDE EN LEENDERSTRIJP 1

Januari 21 2018. Het onderwijs in Leende van 1653 tot 1960

situatie: Voor het ingaan op de diverse onderdelen hebben we 2 bankjes klaargezet.

In de ene bank zitten een oud-leerling en een oud-leerkracht van de scholen in Leende met kennis over Leende, Lucia de Win- Philippinie, voorheen juffrouw Filippini en Erik Willems, in de andere bank zitten leerlingen met kennis over Leenderstrijp, Frans van Mierlo en Johan Bax.

De uitnodigingsfoto staat op het scherm

Algemeen verteller is juffrouw Toos, Toos van Lieshout.

Toos stelt de leerlingen voor.

Wie heeft er gelezen in het boek van Leende van Jean Coenen?

Witte nog

Was het onderwijs in de 17^e eeuw katholiek?

De eerste school van Strijp was in de voormalige maalterij, zuivelfabriek. De locatie heette 'de Schoorhorst'

Johan Bax: Het onderwijs in Leende was een godsdienste aangelegenheid. Ook na 1648. Toen was de schoolmeester geen katholiek maar een protestant. In veel dorpen werden door de Classis Den Bosch schoolmeesters aangesteld, die vaak van heinde en verre kwamen. In Leende was het een bekende: Jan Brocx, de zoon van de 'ketter'. Antonie Jan Brocx uit Heeze, werd aangesteld als schoolmeester in Leende. Zijn broer Nicolaar Brocx was schoolmeester in Heeze. Jan Brocx was al snel ingeburgerd en beschikte eerder dan de predikant over een woning. Volgens Brocx had hij in Leende recht op een vrije woning als schoolmeester. Maar dat had in Leende nooit bestaan.

De kinderen werden opgevoed in de Christelijke gereformeerde religie, in alle zedigheid en gehoorzaamheid en tenslotte in geleerdheid, kennis en vaardigheden.

De katholieken zagen dat liever in omgekeerde volgorde. Het onderwijs door katholieke schoolmeesters was verboden.

De paapsschool

Het woord paapsschool is afgeleid van het woord Paaps. Paaps wilde zeggen, toegewijd aan de paus.

Leende lag erg dicht bij de grens van het Land van Luik.

Meester Reinier Vee ging in 1663 dagelijks met enige kinderen uit Leende door de hei naar het land van Luik, waarschijnlijk naar de omgeving van de

Witte nog

Achelse Kluis. Daar hield hij een 'paapsschool'. Aan het einde van de dag keerde hij met de kinderen weer terug naar Leende. Willem Anthonis Smulders, die stadhouder (= plaatsvervanger) was van drossaard Van Wouw, greep in en stuurde de vorster (een dorpsbestuurder) van Leende naar de heide om

1915

meester Vee en de kinderen op te wachten toen zij uit Achel kwamen. Over schoolmeester Brocx werd geschreven dat hij een bekwaam en ijverig man was , maar dat er tevens een paapsche school was, tot groot nadeel van de protestantse school. Hoe groot dat nadeel was, bleek bij een controle in 1687. De schoolmeester zelf had slecht 2 leerlingen, namelijk zijn beide kinderen. In het verleden telde zijn school maar liefst 130 leerlingen. Deze gingen nu naar de paapse school. De paapse school stond midden in het dorp, naast 'het paapse kerckhuijs'. Met dat 'kerckhuijs' bedoelde hij de schuurkerk. Of dat al de schuurkerk in de Klein Kerk was, weten we niet. De protestantse school lag in de directe omgeving van de kerk. Bij de blikseminslag op de kerktoren van Leende in 1699 en de daaruit voortkomende brand van 10 nabijgelegen huizen, ging het hele schoolgebouw in vlammen op. Brocx is vermoedelijk langer dan 50 jaar schoolmeester geweest. Hendrik Brocx volgde omstreeks 1733 zijn vader op als schoolmeester van Leende. In 1734 werd een huis dicht bij de kerk en school gekocht door de regenten van Leende voor f 681,-. In 1747 werd begonnen met de bouw van een nieuwe school, omdat de oude school en de schoolmeesters woning waren omgewaaid. Extra taken van de schoolmeester:

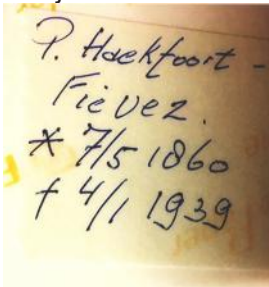
Witte nog

Als schoolmeester had Hendrik Blocxs nog enkele taken . Hij moest het torenuurwerk stellen en onderhouden. Voor de successiebelasting moest hij een lijst bijhouden wie er allemaal in Leende waren begraven.

In 1758 is zijn opvolger voor het eerst in beeld. Hij was koster, schoolmeester en tevens kerkmeester van Leende. In 1784 was Hendrik Pijpers zowel schepen als schoolmeester. De opvolger van Pijpers was W Nieuwenhuizen. Toen het Koninkrijk Holland in 1810 bij Frankrijk werd ingelijfd, moest een burgemeester benoemd worden, destijds aangeduid als 'maire'. Van Nieuwenhuizen werd maire.

Tot 1807 was het onderwijs in Leende in handen geweest van protestantse onderwijzers. Daarna kwamen er katholieke onderwijzers. (1806 onder katholieke Franse) Napoleon de Bataafse Republiek)

Willem van Nieuwenhuizen was de eerste katholieke onderwijzer. Hij werd Maire (burgemeester) van het dorp omdat hij een van de weinigen was die de Franse taal machtig was en niet vanwege handelsreizen steeds afwezig was. Na van Nieuwenhuizen, kwam Woskij. Hij had het niet zo naar zijn zin in Leende. Hij

Foto 2 van de openbare lagere school te Leende. Links hoofdonderwijzer H.B. Haakbeeds, rechts P. Vervo, die in 1924 met pensioners ging. Foto begint jaren reeds bij.

klaagde over zijn te kleine rokerige kamertje en hij vroeg betaling voor het luiden van de kerkklokken net als de protestantse schoolmeesters . Wosky had moeite om orde te houden. Hij wilde terug naar Mierlo, maar moest hier blijven tot aan zijn pensioen in 1834.

Hij werd opgevolgd door Johannes Casper Borsten. Het schoolgebouw

Witte nog

was aan vervanging toe, maar de gemeente had geen geld. In 1839 werd door de gemeenteraad het besluit genomen om een nieuwe school te bouwen. Het vernieuwen van het schoolgebouw werd gegund aan de timmerman Theodorus van Laarhoven (Leende). Waarschijnlijk was de schoolmeesters woning niet helemaal betrokken bij de renovatie. In 1860 viel de voorgevel van het huis om. Omdat de gemeente geen geld had, werd de voorgevel provisorisch met stro gedicht. Men vroeg koning Willem III voor een gedeeltelijke herbouw van het pand. De toestemming werd verkregen. Timmerman Francis van Laarhoven nam de herbouw van de school aan voor f 1.998,- Er kwam een nieuwe onderwijswet en daarmee kwamen er gelden voor gemeenten die het zelf niet konden betalen. Het schoolgebouw bood plaats voor 180 leerlingen.

In die tijd bestond er landbouwverlof voor kinderen. In tijden van oogst werden de kinderen thuis gehouden zodat zij thuis konden meewerken. Niet iedereen ging naar school in die tijd. Er was veel analfabetisme.

Van de lichte dienstplichtigen uit Leende die geboren waren in 1842 konden er in 1861 (koning Willem III) konden er acht lezen en schrijven, 2 lezen en niet schrijven en 2 niet lezen en schrijven. In 1860 kwam er ook een hulponderwijzer bij.

De kinderen moesten zindelijk en rein naar school komen. Een leerling die haveloos naar school kwam, werd op een schandpaal gezet. Luiheid en slecht gedrag moesten door de schoolmeester worden bestraft door de naam van de leerling te schrijven op een schandbord.

De ijverigste leerlingen moesten vooraan zitten. In de hogere klassen mocht-

afcheid van Hackfoordt

Witte nog

ten jongens en meisjes niet naast elkaar zitten. Ze moeste stil zijn, niemand storen, rechtop zitten en niet leunen in de bank hangen.

Na Borsten kwam later Wilhelmus van Breugel. Hij was een verdienstelijk onderwijzer. In het dorp was hij onder meer actief als kerkmeester. Na zijn eervol ontslag werd hij in 1899 de eerste kassier van de Boerenleenbank in Leende.

Peter Verra werd onderwijzer naast van Breugel. Ook hij werd invloedrijk in Leende. Hij was actief in het bestuur van de Philharmonie en in de gemeenteraad. Burgemeester Notten had heel wat met hem te stellen. In 1881 was de school in Leende inmiddels te klein geworden, ondanks het feit dat Leenderstrijp inmiddels zijn eigen hulpschool had gekregen. Ofschoon er plannen bestonden voor een meisjesschool aan het op te richten Liefdesgesticht, moest men toch een beslissing nemen of er lokalen en leerkrachten in Leende bij moesten. Het werd makkelijker gemaakt dank zij de subsidie van het rijk, die sinds de nieuwe onderwijswet van 1878 beschikbaar kwam. Dank zij die subsidie kon een nieuwe school worden aanbesteed. Deze werd in 1883 door aannemer Mathijs Hezemans voor f 9.295,- gebouwd. In 1889 werd de Rooms Katholieke bijzondere school Sint Catharina van de zusters in gebruik genomen. Deze school werd uitsluitend door meisjes bezocht.

Verra had zelf een stukje bosgrond. 'Verra's böske', Dat lag langs de snelweg Leenderstrijp wilde in 1860 een eigen school. De school was in 1869 klaar en kostte f 2.500,-. Na 20 jaar zat hier enkel nog het jongste kind van meester Gijsberts en 2 andere

leerlingen in de schoolbanken. In 1895 overleed meester Gijsberts en werd deze school weer opgeheven. Het pand werd gekocht door raadslid van Hoof voor f 820,- De verkoop vond plaats in de herberg van Jacobus van der Palen, nu Strijperstraat 42 (Koningin Wilhelmina 1880 – 1962) Twintig jaar later stichtten de Strijpenaren een nieuwe school. In 1916. Dat hebben ze in 2016

Witte nog

100 dagen lang uitbundig gevierd. Onder leiding van wethouder Bax, kwam men in het begin van de 20ste eeuw in actie om een eigen school te krijgen. In 1916 werd een school en een woonhuis gebouwd. Antoon Vughts werd als eerste hoofd van deze school.

Hoofdonderwijzer van Breugel van de openbare school in Leende vroeg met ingang van 15 december 1898 eervol ontslag aan. Hij kreeg de leiding over de boterfabriek in Leenderstrijp. Hij

was directeur van de eerste Boerenleenbank in Leende. Zijn opvolger was Henricus Hubertus Hackfoordt. Later werden 3 van zijn dochters aan de school in Leende benoemd.'

Meester Verra en zijn bijverdiensten

Peter Verra was in 1908, 25 jaar aan de school in Leende verbonden. Hij vulde zijn lage salaris

aan met een winkel. Van de gemeenteraad mocht dat niet. Verra zette de winkel toen op de naam van zijn dienstmeid en ging gewoon door. Ook zijn functie als secretaris van handboogschutterij Willem Tell, werd afgekeurd door de gemeenteraad. Deze functie zette hij op de naam van zijn dochter van 15 jaar. De gemeente ging niet akkoord. Er was een felle strijd tussen burgemeester Vogels en Verra.

Meester Verra had een eigen stukje grond, Verra's buske. (bosje)

Maria Versteeg heeft een foto van Verra's buske.

Zo was er in Leenderstrijp later Den den van Vught. Vughts zinne Bleek.

Witte nog

Door de onderwijswet van 1920 konden veel openbare scholen omgezet worden in katholieke scholen. Johanna Maria Hackfoordt bleef tot 1916.

Spelletjes die de kinderen speelden”:

Boeren

Bij het boeren maakte men een lange sliert, door elkaar aan de hand te houden. Als de sliert lang genoeg was, ging men ‘boeren’; men ging dan draaien rond de middelste persoon. In het begin langzaam en dan steeds sneller, net zo lang tot de buitenste kinderen er af vlogen.

Zoereboaren

Het Zoereboaren begon met twee kinderen die elkaar vasthielden met de arm om elkaars schouder. Zij moesten de anderen proberen te ‘vangen’. Iedereen die ‘gevangen’ werd, moest meehelpen de anderen te vangen, waardoor de sliert steeds langer en daardoor logger werd. Het Zoereboaren was net als Boeren een wild spel waarbij het er soms erg ruw aan toe ging.

Tikkertje en ‘voetje van de grond’

Naarst het gewone tikkertje werd er ook wel ‘voetje van de grond’ gespeeld. Dat was tikkertje waarbij je niet getikt kon worden als je de voeten van de grond had. Je kon bijvoorbeeld op de grond gaan liggen met de voeten omhoog, of op de poer van een van de palen van de loods gaan staan, of op het hek.

In 1927 werd pastoor Steenbekkers door bisschop Diepen verzocht de open-

Witte nog

bare school van Leende om te zetten in een katholieke school. Zo werd in 1927 de R.K. Sint Petruschool opgericht. Het nieuwe hoofd der school werd Leendenaar Karel de Win.

Karel de Win was van 1928 tot 1963 hoofd van de jongensschool in Leende. De school was gehuisvest waar nu de winkel van Fried Postuma is, aan de Dorpsstraat. Tot de komst van De Win was het een openbare school.

Omdat de meisjes al op de Rooms Katholieke school van de zusters zaten, werd in Leende deze R.K. jongensschool opgericht. De Win deed de hoogste klassen. Als neerlandicus hechtte hij veel waarde aan taal- en stijl oefeningen. Een goed opstel werd beloofd met een plaatsje in een speciaal schrift, voorzien van een stijve kaft. De maker mocht het er zelf in overschrijven. Met een kroontjespen nog in die tijd. Proat ut Lind publiceert soms uit deze opstellen.

Kroontjespennen en inktpotten. Bij het gebruik van de kroontjespennen ging men weleens met de inkt kletsen. Of een leerling sopte de vlecht van een meisje in de bank vóór hem, in de inkoop.

Vlnr stand: Jan van Dijk, Sjef Valkenaars, Frans van Weet, Hennie van Weert, Jav Valkenaars, Sjef van Lieshout, Jan Donkers, Harrie Versteeg, Wim van Engelen, Dook van Laarhoven, Sjef van Asten, Sjaak van der Linden, Toon van Gastel, Jan van Asten, Sjaar Rutten. Zittend: Hendrik Verhees, Pietje Maas, Gardje Wouters, Jan Noten, Louwke van Mierlo, Jan Verhees. meester van de Put

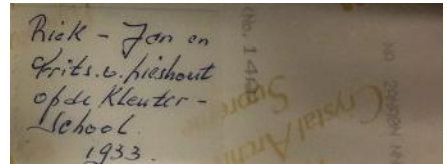
Witte nog

Zr Tollentinia en zr Octaviana waren de zusters van de kleuterschool.

Het kakschooltje heette de Fröbel-school in die tijd. Kleuterschool heette toen ook wel Bewaarschool. De kinderen moesten er o.a. muizentandjes maken.

Het spelletje Boerenkamp. Je moest iemand tikken en dan moest deze getikte persoon als 2^e aansluiten. Daarna tikje je dan nummer 3. Wie eraf viel mocht geslagen worden. Iemand van de Lepper liep daarbij zelfs een schedelbasisfractuur op, maar dat is toch nog helemaal goed gekomen.

In 1958 start van de nieuwe school.

Er werden soms meikever in een doosje mee naar school genomen. Deze werden dan in de klas losgelaten.

Karel de Win bleef hoofd der school tot 1963.

In 1956 werd het gebouw van de Sint Petruschool aan de Dorpsstraat vervangen door een nieuwe school aan het Marijkeplein.

Jeanne van Hoof schrijft ons: Mijn moeder, geboren in 1920, had nog les van juffrouw Hackfoordt gehad, terwijl in mijn tijd (geboren 1956) juf Hackfoordt nog steeds af en toe werkte als inval juf, als een van de onderwijzeressen de griep had. Heel ondeugend noemden we haar juffrouw Knakworst.

Witte nog

de
Sj-

De namen van de foto getiteld:
jongensklas en meester zijn:

Staan van links naar rechts:

Jan van Dijk, Sjef Valkenaars, Frans van Weert, Hennie van Weert, Jac Valkenaars, Sjef van Lieshout, Jan Donkers, Harrie Versteeg, Wim van Engelen, Dook van Laarhoven, Sjef van Asten, Sjaak van Linden, Toon van Gastel, Jan van Asten, raar Rutten.

Zittend van links naar rechts:

Hendrik Verhees, Pietje Maas, Grardje Wouters (een Belg), Jan Noten, Louwke van Mierlo en Jan Verhees.

De meester is meester van de Put (rotzak staat erbij).

Straf: Je moest op de knieën in de klompen zitten, met je handen omhoog. Er werd ook nog iets op je handen gelegd.

Noten en notenhanden. Hoe dat ging en wat de straffen waren.

De bast van de noten afhaken, de noten open maken, gaf zwarte handen. Dan moest je je handen op de tafel leggen om te laten zien of ze schoon waren. Als ze niet schoon waren werd er met de liniaal opgeslagen. Of je moest je handen tegen de muur gaan schuren. Er werd door de kinderen die zwarte handen, met bleekwater gewerkt en soms met een schuurmachine, om de handen schoon te krijgen.

Theo Vughts is 1952 getrouwd en toen naar Leenderstrijp gekomen.

Wil Engelen schrijft ons: De foto van de meisjesklas 1941-1942, met in het midden Bertha van Engelen, als kind was dat haar naam. Ze had het er regelmatig over dat het zo'n fijne klas was. Zo goed dat ze met regelmaat een reunie hadden. Dit is de meest complete groep op veel oudere leeftijd. Er zitten heel wat bekende namen bij.

Nog meer spelletjes van de kinderen:

Kruisletsen.

Witte nog

klas met de moeder van Toos van Lieshout

en de jongens een grotere brede. Om de tol aan het draaien te krijgen werd er eerst een touw omheen gedraaid. Daarna werd de tol op een speciale manier op de grond gegooid, waarbij men het touw vast bleef houden. De tol kwam z met hoge snelheid draaiend op de grond en bleef op de grond doordraaien. Dit was het 'aangooien' van de tol. Meisjes hielden de tol daarna draaiend door met een touw, dat aan een stokje bevestigd was, tegen de onderkant van de tol te slaan. Jongens gooiden de tol op dezelfde manier

aan als meisjes, maar zij speelden meestal 'haktol'. Hierbij werd een ondiep gat, met een flauwe helling, in het zand gemaakt. De tollentolden na het aanslaan in het gat en kwamen daar tot stilstand. De kunst was om met je eigen tol, de andere tollentolden uit het gat te kappen en ervoor te zorgen dat je eigen tol ook uit het gat kwam. Met de tollentolden ging men soms ook kappen op kastanjes, de kastanjes werden kapot gekapt. Ook werd er op andere tollentolden gekapt. Als je iemands tol kapot kapt, was je een

Ook dit was een vorm van tikkertje met als extra regel dat als er iemand tussen de tikker en de achtervolger doorliep, de tikker dan achter die persoon aan moest. Volgens sommigen werd dit ook ooit gecombineerd met voetje van de grond.

Tollen

Meisjes en jongens hadden verschillende tollentolden; meisjes hadden een kleine slanke tol

en de jongens een grotere brede. Om de tol aan het draaien te krijgen werd er eerst een touw omheen gedraaid. Daarna werd de tol op een speciale manier op de grond gegooid, waarbij men het touw vast bleef houden. De tol kwam z met hoge snelheid draaiend op de grond en bleef op de grond doordraaien. Dit was het 'aangooien' van de tol. Meisjes hielden de tol daarna draaiend door met een touw, dat aan een stokje bevestigd was, tegen de onderkant van de tol te slaan. Jongens gooiden de tol op dezelfde manier

Witte nog

winnaar.

Landveroveren (meske pik)
Bij landveroveren werd met een mes een cirkel op de grond getekend. De cirkel (het land) werd verdeeld in een aantal gelijke delen, even veel als het aantal deelnemers. Iedere deelnemer kreeg daarna een eigen stuk land. Nu was het de kunst om je eigen gebied uit te breiden. Ieder mocht om beurten, staande in zijn eigen gebied, het mes gooien in het land van een tegenstander. Het mes moest met de punt in de grond blijven staan. Vanuit de positie van het mes mocht je een stuk grond van de tegenstander aftekenen. Dat deel was dan 'veroverd' op de tegenstander. Bij het aftekenen moest je op één plek blijven staan, je mocht ook niet op je knieën gaan zitten.

1944

voor van links naar rechts: Gery van Asten, Bert van Lieshout, Wout Kerkhofs, Jzef Versteijnen, en Harrie Noten, achter: Thomas van der Laak, Adriaan Verberne, Thom van Alphen, Gery Verhoeven, Leo van Weert en Willy van Alphen.

Muntje steken.

Bij muntje steken werd een cirkel van ongeveer 30 cm doorsnede in het zand getekend. Precies in het middelpunt van de cirkel werd een kleine halve cirkel getekend. In deze halve cirkel legden de deelnemers hun muntje neer. De deelnemers mochten om beurten met een muntje gooien. Het was de kunst om, terwijl je buiten de cirkel stond, de muntjes van anderen buiten de halve cirkel te gooien. Het muntje dat uiteindelijk in het midden lag, had gewonnen.

Vlnr voor: Lies Liebrechts, Koos van Dijk, Fien van den Broek, Ciska/Zus Geboers, en Miet Smulders.

achter: Ria van Asten, Paula Baudoin, Miet Pompen, Truus Noten, Lies de Greef, Paula Verhoeven, Tonny Roothans, en Jo Vrenken.

Witte nog

Bolkeren

De bolker was een ronde steen of kogel. De bedoeling was om de bolker te laten vallen op een cent die op een grote platte steen lag en daarmee de cent om te draaien. Dit laten vallen van de bolker noemden we 'platsen'. Draaide de cent om, dan had je de cent gewonnen.

Ploffen

Bij veel spelletjes moest van te voren bepaald worden wie er mocht beginnen, of wie 'm was. Dat werd vaak gedaan met ploffen. We gingen dan met 3en in een kring staan en dan riepen we gezamenlijk één twee, drie plof. Bij het woord plof legde iedereen zijn hand op zijn bovenbeen. Je mocht kiezen of je je hand met de handpalm of met de bovenkant van de hand naar boven op je bovenbeen legde. Degene die afweek van de twee anderen, die moest, of mocht beginnen. Bij gelijk spel deden we het opnieuw. Was je met meer dan 4 personen dan werd na de eerste ronde een nieuwe persoon toegevoegd om te ploffen..

klas meisjes met Berthe van Engelen

Lucia de Win-Filippini kwam in 1950 aan school

Lucia is in januari 1959 getrouwd. Van het Rijk mocht ze aanblijven maar niet van de bisschoppen. Omdat er geen vervangers waren

Witte nog

heeft ze toch het schooljaar afgemaakt. Daarna werd Lucia bij de zusters in Maarheeze gevraagd wegens een oningevulde vacature.

Vanaf 1968 is Lucia weer regelmatig invalster geweest

Lucia bij de Win vertelt over de nachtmis.

De nachtmis was midden in de nacht.

Anneke ging niet naar de nachtmis, zij was de kok zoals in het verhaal van Godfried Bomans hier ook een keer verteld is. Anneke de Win kookte een grote pan met vlees. Ook juffrouw Hackfoordt werd uitgenodigd bij Kobus de Win, na de nachtmis..

Kobus de Win had een pacht lopen bij juffrouw Hackfoordt. Zolang die niet was afgehandeld, werd zij uitgenodigd. Zo'n nachtmis was om 12u 's nachts. Het was een zeer uitgebreide hoogmis met drie heren en een zeer langdurige communie.

Juffrouw Hackfoordt kwam het daarop volgende jaar weer want als Kobus thuis naar haar toe ging en wilde betalen, wilde ze het geld nog niet hebben. Ze wilde kennelijk liever uitgenodigd worden voor Kerstmis. De bel. De kinderen gingen in de rij voor school staan, als de bel ging en daarna ging de klas in de rij naar binnen.

Britsen

Britsen deed men op een verharde ondergrond. Met krijt werd een aantal vierkanten van ongeveer 30 tot 50 centimeter getekend die samen een rechthoek of een T-figuur vormden. De vakken kregen elk een nummer. In vak 1 werd een schoenpoetsdoesje gelegd, gevuld met zand om het zwaarder te maken. Het spel was, om hinkelend op één been, het doosje naar vak 2 te schoppen.

kinderen Beliën en Engelen

met juffrouw Xandrina Hackfoordt

Witte nog

Vervolgens naar vak 3 enz. Als je tot het laatste vak gekomen was, moest je het doosje in vak 2 gooien en vanaf daar beginnen enzovoorts.

Repen

Repen deed men met een fietsvelg en een stokje. Met het stokje werd de fietsvelg in evenwicht gehouden en vooruit geduwd, In Leenderstrip werd gereept van het schoolgebouw naar het hek bij de straat en terug. Het ging erom wie het eerste terug was.

Kaatsen

Het kaatsen was vooral een sport van de meisjes. De kunst was 2, 3, of vier kaatsenballen – ongeveer de grootte van een tennisbal, in de lucht te houden. De eerste bal werd omhoog gegooid, wanneer hij op zijn hoogste punt is wordt de 2^e bal gegooid en daarna weer een volgende. Soms werd ook tegen de muur gekeatst.

er

Proppen schieten. Als de elzenproppen mooi vers en groen waren, was het tijd voor de propenschiet. Daarvoor was een recht vers stuk vlierenhout

nodig van ongeveer 20 centimeter lang en zo'n 3 cm dik.

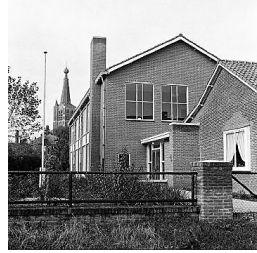
Daar werd een korter stukje afgezaagd door 'de schieter'. Uit het lange stuk werd het zachte merg verwijderd, waardoor een rechte lange pijp ontstond; de loop. De doorsnee van het

1956

Witte nog

gat moest zo groot zijn dat je er aan het einde een elzenprop in kon klemmen. In het korte stuk werd een ijzeren staaf gemaakt (soms een grote spijker) die maar net door de pijp heen kon en zo lang was, dat hij reikte tot aan de elzenprop. Met geweld stootte je dan de staaf – door hem bijvoorbeeld tegen je buik te drukken- door de pijp, waardoor de prop weg schoot.

Anekdote Toos:

Maria van Lieshout moest van juffrouw Hackfoordt een keer 500 strafregels schrijven omdat de juf van het trapje voor het bord afviel. Maria moest daar verschrikkelijk om lachen. De strafregel was: Ik mag niet lachen als de juffrouw van het trapje valt en zich bezeert. De handtekening van ons pap stond er op!

juffrouw Riek van Engelen en Lies van Meijl

Er werd op school geturfd wie morgens naar de kerk was geweest. Dat was van invloed op je punt voor godsdienst.

In 1957 gingen de nonnen weg uit Leende kwam de Catharinaschool in leken handen.

Piet Raymakers werd schoolhoofd.

Gerarda Alexandrina is het langst aan de school in Leende verbonden geweest.

In 1915 begon zij aan de Sint Catharinaschool, waar zij tot 1963 bleef. Haar andere ongehuwde zus, Gerarda Helena Wilhelmi werd in 1921 aangesteld als derde leerkracht aan de school van haar vader . In 1922 verliet zij het onderwijs.

Juffrouw Hackfoordt, (Xandrine) probeerde bij

's
de

ri-
na

Karel de Win, Harrie Toemen,
Piet Verburg en Frans Claassen

Witte nog

een nieuwe klas altijd te raden wie de kinderen waren. Van wie ze een zoon of dochter waren. Ze draaide dan haar blad met de namen en probeerde te zien 'van wie' deze leerling 'er een was'

Witte nog

Witte nog

Witte nog

In 1963 gingen meester De Win en Xandrine met pensioen.

Dit verhaal gaat verder op zondag 18 november 2018 .